

Cada mes, una peça

4

PERE MOREY

POLICROMIA DE PERE MARÇOL
L'arcàngel sant Miquel

MUSEU DE MALLORCA

PERE MOREY
POLICROMIA DE PERE MARÇOL

L'arcàngel sant Miquel

1387

Fusta daurada i policromada

107 x 37 27,5 cm

NIG 9.600

Dipòsit de la Societat Arqueològica Lul·liana
Procedeix de l'església parroquial de Sant Miquel de Llucmajor

BIBLIOGRAFIA

- PALOU I SAMPOL, Joana Maria, "Morey, Pere", dins *Gran Enciclopèdia de la Pintura i l'Escultura a les Illes Balears* 3, Palma, 1996, p. 309-317.
- DOMENGE, Joan, *L'obra de la seu. El procés de construcció de la catedral de Mallorca en el tres-cents*, Palma, 1997, p. 205-211.
- LLOMPART, Gabriel, PALOU, Joana Maria, "L'escultura gòtica", dins PASCUAL, A. (coord.), *La Seu de Mallorca*, Palma, 1995, p. 57-58.
- LLOMPART, Gabriel, *La pintura medieval mallorquina. Su entorno cultural y su iconografía*, vol. 4, Palma, 1980, p. 78-80.
- ROSSELLÓ-BORDOY, Guillermo, *Museo de Mallorca. Salas de arte medieval*, Madrid, 1976, p. 43.
- FONT OBRADOR, Bartolomé, *Historia de Llucmajor*, vol. 1, Palma, 1973, p. 307.
- DURLIAT, Marcel, "Le portail du Mirador de la Cathédrale de Palma de Majorque", *Pallas (Annales publiées par la faculté de Lettres de Toulouse)* IX, núm. 2, p. 245-255.
-

Textos: Joana Maria Palou i Sampol

Fotografia: Gabriel Ramón, Jeroni Juan Tous

Disseny i maquetació: Anibal Guirado / Ramon Giner

Impressió: Bahía Indústria Gràfica

ISBN

DL

DESCRIPCIÓ

L'arcàngel ha perdut les ales, però dos forats a l'esquena on anaven ancorades en testimonien l'existència i prova que aquesta escultura representava sant Miquel i no sant Jordi, com alguna antiga publicació havia suposat. Als peus del sant es veu la figura demoníaca en forma de drac, potser una mica esquifida.

Dempeus, el sant es presenta abillat a la manera dels guerrers de l'època, amb prou fidelitat i detall: gorguera de malla, cuirassa, cuixeres i gamberes, guantellets, sabates de llauna; corretja amb daga; capa llarga; escut decorat amb una gran creu que sosté amb la mà esquerra, ha perdut la llança de la mà dreta, amb la qual fitorava el drac. També ha desaparegut el tocat, del qual sobresortia la llarga cabellera rinxolada i daurada que cau per l'esquena. La cara ovalada, amb faccions regulars, ulls grossos, llavis petits, és correcta tot i que inexpressiva.

La figura està un poc desproporcionada, per quant el cap, sobre coll molt curt, i el cos resulten massa grossos per unes cames curtes.

Tot i les mancances degudes al pas del temps, encara es pot apreciar la qualitat de la policromia, del daurat i de la colradura, així com també la bella combinació del vermell de l'interior de la capa, amb el metall de l'arnés i el daurat dels cabells, de la capa i d'alguns tocs de l'armadura, tot el qual es deu al pintor Pere Marçol.

ICONOGRAFIA

El culte a sant Miquel neix a l'Orient, des d'on s'estén per tot el món cristià. A Occident comença a final del segle Vè en el Monte Gargano, a l'Apúlia italiana. Tot i que la representació de l'arcàngel varia segons les èpoques i les contrades, la més generalitzada és la del guerrer caporal de les milícies celestials que combat el dimoni. Sant Miquel és també el *psicopomp*, és a dir el conductor dels morts i pesador de les seves ànimes en el Judici Final. És per això que a vegades se'l representa també amb unes balances a les mans. Tot plegat, la devoció a sant Miquel substitueix la de certes divinitats paganes, en particular les del déu egipci Anubis i la del romà Mercuri, l'Hermes *psicopomp* o portador d'ànimes grec.

Pere Morey va representar l'arcàngel sant Miquel per a l'església parroquial de Lluçmajor, tot seguint amb fidelitat els text de l'Apocalipsi: "I hi hagué guerra en el cel. Miquel i els seus àngels combateren contra el drac... El gran drac nomenat Satan va ser precipitat a la terra i els seus àngels foren precipitats amb ell". Així apareix figurat com un guerrer que envesteix el dimoni en forma de drac, que es revolta als peus de l'àngel. És possible que en el retaule desaparegut del qual procedeix l'escultura del Museu de Mallorca, s'hi representassin altres escenes del cicle iconogràfic de l'arcàngel.

La devoció de Mallorca a l'arcàngel sant Miquel es va introduir amb la conquesta catalana. Així a la relació d'esglésies i parròquies de la butlla de 1248 del papa Innocenci IV s'esmenten Sant Miquel de Ciutat de Mallorca i Sant Miquel de Campanet, a més de la parròquia homònima de Lluçmajor. Al mateix arcàngel es dedicaren també altars a la catedral

i a les esglésies parroquials de Sóller, Sineu i Felanitx, a més de retaules per a diferents esglésies. S'han conservat fragments dels retaules dedicat als àngels que Gabriel Mòger degué pintar pel monestir del Puig de Maria de Pollença i que ara es custodia en el Museu Municipal de la mateixa vila; d'aquesta obra s'ha perdut la taula que representava sant Miquel, però a la predel·la es pot veure l'episodi de l'aparició de l'arcàngel en el Monte Gargano.

CONTEXT HISTÒRIC

La introducció del gòtic internacional i l'obra de Pere Morey tenen lloc a la Mallorca de Pere IV d'Aragó, dit el Cerimoniós (1343-1387), el rei que *manu militari* reintegrà el Regne de Mallorca a la Corona d'Aragó. Per això Mallorca es va involucrar en les lluites i campanyes militars internacionals de la Corona aragonesa: les guerres amb Gènova i Castella i les sublevacions de Sardenya, a les quals va haver de contribuir Mallorca. Pere el Cerimoniós va reformar les institucions mallorquines, les quals perdien ara força, representativitat i autonomia, amb una forta reducció del nombre de representants en el Consell General. Va augmentar el deute públic i la pressió fiscal. Aleshores també, l'any 1391, es va saquejar el Call de Ciutat.

El pensament dominant al llarg de tot el segle XIV és l'escolasticisme, tot i que a les acaballes de la centúria s'endevina el primer humanisme. Els corrents filosòfics, literaris i estètics europeus tenen ressò a Mallorca, amb major o menor incidència, sobretot a través dels grans eclesiàstics, un dels quals és el franciscà Pere de Cima, bisbe primer d'Elna, en el Rosselló, i després de Mallorca, en ple Cisma d'Occident, i gran impulsor de l'obra de la seu, per a la qual degué cridar Pere Morey.

A Lluçmajor, on l'any 1349 la batalla que prengué el nom de la vila enterrava definitivament el Regne privatiu de Mallorca, el 1369 es començava a edificar el temple gòtic que substituïa la església primitiva de l'època de la repoblació. El retaule major de la nova parròquia s'encomanà a l'escultor Pere Morey i al pintor Pere Marçol.

L'AUTOR. NOTES BIOGRÀFIQUES

El professor Marcel Durliat va identificar l'escultor Pere Morey del Portal del Mirador amb un *Petrus Morelli de Majoricis* o *Petrus de Majoricis* que entre els anys 1369 i 1372 era mestre major de la catedral de Mende, en el Llenguadoc. A partir d'aquesta dada i d'alguns altres documents esparsos –entre d'altres el que certifica l'autoria del sant Miquel del Museu de Mallorca– s'ha pogut esbrinar una succinta biografia de Pere Morey.

Degué néixer a Mallorca en el segon terç del segle XIV. Era germà de Guillem Morey, picapedrer de prestigi i mestre major de la catedral de Girona entre els anys 1375 i 1397. Pere va tenir al menys un fill que exercí el mateix ofici del pare, amb el qual treballava a Mende entre els anys predits, i possiblement també a Mallorca on cobra treballs de la seu entre 1394 i 1397, ja traspasat el pare. Encara devien ser en el Llenguadoc l'any 1374, quan un notari pontifici estén acta de procura a Avinyó per a Pere Morey. Deu anys més tard, el 1384 ja compareix a Mallorca executant una làpida sepulcral pel canonge Reinaldo Mir, alt dignatari de la cort papal d'Avinyó que degué venir a Mallorca amb Pere de Cima, franciscà mallorquí nomenat bisbe de Mallorca l'any 1377 i que havia estat bisbe d'Elna, en el Llenguadoc, justament quan també hi feia estada Pere Morey. Tot això dona a entendre que es relacionava amb importants eclesiàstics i que degué ser mitjançant la seva influència que es va moure professionalment per les terres continentals i per les insulars.

Lligat al llarg de deu anys als treballs de la catedral de Mallorca, Pere Morey degué ser

persona apreciada, perquè així ho deixa entreveure la notícia de la mort apuntada fora de lloc i de manera insòlita en un llibre d'obra de la seu, com a testimoni del dol causat pel traspàs de l'escultor: “A xxviii del mes de janer, any mcccclxxxiii comptant la Nativitat, passà de aquesta vide mestre Pere Morey, ymaginayre, mestre major del portal de la Mar, lo qual ell començà. Anima eius requiescat in pace. Amen”.

OBRA I ESTIL DE L'AUTOR

Pere Morey va tornar a Mallorca per treballar a la catedral, on va desenvolupar el gruix de l'obra, tot i que realitzà altres tasques tant a Ciutat com a la part forana. Picapedrer i imaginare, treballà en pedra i en fusta i deixà obres que introduïen un nou estil a l'illa que Morey havia conegut a les terres continentals franceses.

Res s'ha conservat de les obres del Llenguadoc. A la seu de Mallorca l'obra de Morey es concreta en tres conjunts: el retaule major gòtic, això és el moble i la Mare de Déu que ara està a la capella de la Trinitat; la sala capitular i el portal del Mirador, del qual va ser mestre major; a més de la làpida sepulcral de Reinal Mir. Apart dels treballs catedralicis, Morey executà certes obres en el monestir de Santa Margalida: la decoració escultòrica de l'absis de l'església i els culsdellàntia dels quals arranca l'arc diafragma de la sala capitular. Pel monestir de Santa Clara va fer la Mare de Déu sagrari de la sala capitular. A la parròquia de Santa Creu hi deixà Nostre Dona de la Pau i a l'església parroquial de Santa Eulàlia una marededéu sagrari ara desapareguda. A Alcúdia, per a l'església de Santa Aina va fer una bella pica d'aigua benèida. I per a Lluçmajor, el retaule major del qual només ha romàs el sant Miquel que es conserva en el Museu de Mallorca.

Les obres de Pere Morey són sumptuoses, elegants i ambicioses; esquemàtiques i fines a l'hora, detallistes; té preocupació i bon sentit per l'espai i mira sempre de individualitzar les figures, tanmateix estereotipades i inexpressives; així mateix presenta un gran repertori de motius decoratius. Tot ensems manifesta el contacte amb obres i artistes italians, bor-

gonyons i flamencs i l'adopció de l'estil gòtic internacional que, ateses les dates de la seva tornada i de les obres que realitzà, Morey va introduir a Mallorca.

Govern de les Illes Balears

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

amics del
MUSEU DE MALLORCA

MUSEU DE MALLORCA

Carrer de la Portella, 5 - 07001 Palma
Tel. 971 717 540 - 971 724 794 - Fax: 971 710 483
museudemallorca@dgcultur.caib.es